

Tedenske novice.

Šestdesetletnica. V vsej Sloveniji znani in vobče priljubljeni pridigar, narodni govornik in rodoljub — prof. dr. Anton Medved je obhajal dne 6. t. m. v krogu svojih najozbiljših prijateljev v Mariboru 60letnico. Našemu doktorju naše čestitke in na mnoga leta!

Umrli je pri Sv. Urbanu pri Ptuj vrla posestnica na Janževem vrhu Terezija Rodošak v 53. letu svoje starosti. Bil je vneta pristašinja KZ in dolgoletna naročnica «Gospodarja». Bog jej daj večni pokoj, od strani sorodnikov pa jej bodi trajen spomin!

Utiš ljubljanskih volitev v Beogradu. Beograd, 4. decembra. Izid ljubljanskih volitev se je doznal v parlamentu že ob 7. uri zvečer. Celi zbor beograjskih časnikarjev je z napeto pozornostjo čakal poročila. Ko je telefon javil številke, bilo je opaziti velikansko presečenost. Demokrati in del radikalov so preplašeni begali sem in tje. Treznomisletni politiki pa so čestitali našim k sijajni zmagi. Naš telefon je takoj obvestil o izidu vse večje politike vseh strank. Celo tako nasajeni so bili naši poslanci-novinarji, da so Svetozarju Pribičeviću po žici javili zanj tako tužno vest. Na Pribičevića je Žerjavov poraz v beli Ljubljani uplival kot strela z jasnega neba. Tudi Pašić je bil presenečen. — Na Terazijah (glavno beograjsko poulično šetališče) je zvečer vse govorilo samo o «klerikalni pobedi» (zmagi Zveze delovnega ljudstva) v Ljubljani. Čim so se pojavili na ulici poslanci Jugoslovanskega kluba, so jim mnogi politiki čestitali. Žerjavu pa vse privoščili zaslužen poraz. V parlamentu danes vse razpravlja o ljubljanskem izidu. Žerjav, ko je odpotoval iz Beograda, je izjavil v demokratskem klubu: «Prinesem zmago demokratov, ali pa se ne povrnem več.» Radovedni smo, ali bo Žerjav zdaj, ko vidi, da je celo Ljubljana demokratom zapela tužni «Miserere», opustil svojo protislovensko in protiljudsko politiko. Demokrati, narodni socialisti in samostojni kmetijci so v Beogradu govorili: «Klerikalci so na tleh! Porazeni so!» A sedaj tako presenečen! Žerjav si je s svojim volilnim redom sam skopal političen grob. Videti je, da se celo poštene Srbi veselijo naše zmage v Ljubljani ter strahovitega poraza demokratov!

Invalidi proti ministru za socialno politiko (prav: samr!) dr. Žerjavu. Dne 5. t. m. je prečital predsednik narodne skupščine, policajdemokrat dr. Lukinič, Pašićovo pismo, v katerem naznanja predsednik vlade odgoditev parlamenta do sestave nove vlade. Pri tej priliki je kričal na galerijah v zbornici odbor 100 invalidov: «Doli z vladjo!» Invalidi so stopili preko ograje in hoteli dejansko napasti ministra dr. Žerjava. Žerjavu so morali priskočiti na pomoč orožniki, ki so s silo iztirjali iz zbornice invalide. Organizacija invalidov je pustila v Beogradu odbor 100 invalidov, ki vedno drega vladu, naj že vendar enkrat udeleži invalidni zakon, na katerem sedi s praznimi obljubami minister dr. G. Žerjav. Žerjavu bo še slaba predla, ker mu že dejansko pretijo živi mrličji — invalidi.

Za ureditev poštne zvez v okraju Gornjigrad. Ker nima poštna direkcija v Ljubljani razumevanja za zboljšanje poštne zvez v okraju Gornjigrad, je poslanec V. Pušenjak vložil upit na ministra pošte in telegrafa, v katerem zahteva, da minister prouči neznosne poštne razmere v okraju, da ukrene čimprej vse potrebno, da se zadosti v interesu ugleda države ob meji in v interesu gospodarskih krogov zahtevam ljudstva, da izposluje v to svrhu potrebni izredni kredit, in proračun za l. 1923-24 pa naj postavi zadostne svote za vzdrževanje poštne prometa.

Mariborčanom in okoličanom! Na praznik Brezmadežnega početja dne 8. decembra priredi mariborsko katoliško dijaštvo popoldne ob pol petih v Narodnem domu v Mariboru lepo prireditev, takozvano akademijo. Dijaki nastopijo pri telovadnih in pevskih točkah, posebno zanimivi pa obetajo biti rajalni nastopi dijakinj. Pri rajalnem nastopu bo nastopilo tudi do 50 prav majhnih deklic, ki bodo rajale kot angelčki. Ves dan so si dijaki prav lepo razdelili: Zjutraj ob pol 6. uri imajo skupno sv. mašo v Alojzijevi cerkvi, ob pol 11. uri slavnostno zborovanje v šolskem poslopju. Dolžnost naša je, da pridemo v prav velikem številu šolskih sester, popoldan pa slavnostno akademijo. — na prireditvi!

Strašna eksplozija smodnika v Mariboru. Dne 5. t. m. zjutraj je prestrašil Mariborčane silen pok. Puškar Čutič je imel v svoji delavnici večjo množino smodnika, ki se je nenadoma užgal iz doslej nepojasnjene vzroka. Eksplozija smodnika je imela za pomilovanja vrednega puškarja in za bližnjo okolico usodopolne posledice. Puškarju je eksplozija zmečkala noge in ga opasno poškodovala po celem telesu. V neposredni bližini Čutičeve delavnice je bila v svojem stanovanju hišnica z otrokom, silen zračni pritisk, ki je nastal vsled užiga smodnika, je ubil hišnico z otrokom vred, porušil hišnikovo stanovanje, povzročil znatne poškodbe v celi hiši, kjer je delavnica in tudi pri Čutičevih sosedih so popokale šipe radi silnega zračnega pritiska. Žalosten slučaj nesrečne eksplozije v Mariboru bodi svarilen vzgled vsem onim, ki shranjujejo smodnik v svojih hišah. Smodnik ni — igrača!

Zločinški slučaj, ki se bodo obravnavali pred decembersko poroto v Mariboru. Dne 11. t. m. pride pred poroto Maks Kocbek radi posilstva, dne 12. t. m.; Lipoš Farkaš, požig, in Karl Ribič, umor, dne 13. t. m.; Josip Linca, posilstvo, in Ivan Kramer, posilstvo, dne 14. decembra; Ivan Žalik, uboj, dne 15. decembra; Ivan Štuhec, poneverba, dne 16. decembra; Simon Britvin, Liza Tomažič in Marija Tomažič, umor.

Slivniške novice. V soboto, dne 2. decembra, je pre-

minul g. Petre Lešnik, posestnik v Radizelu, v visoki starosti 83 let, ki je nekaj let stebel nam nasprotni stranke. Bil je nekaj let župan, načelnik krajnega šolskega sveta itd. ter se je pod njegovim vodstvom sezidala lepa nova šola. Čeprav naš politični nasprotnik, je bil vsekakor radi svojega odkritega značaja v obče spoštovan. Sploh pa se je v zadnjem času popolnoma odtegnil političnemu življenju. N. v m. p.! — Politična oblastva bi si usojali opozoriti, da v zadnjem času nekateri avtomobili naravnost divjajo po tukajšnji državni cesti ter se ne drže več nikakršnih predpisov. Ako se ogne kmetič z vozom čisto na levo stran, zdrči ti avtomobil kar sredi ceste tako tesno mimo voza, da smo v vedni nevarnosti radi teh «culukafrov». Prosimo okrajno glavarstvo, da ukrene tu vse potrebno ter izda najstrožja navodila lastnikom samodrčev, da se preprečijo v bodoče take vožnje, ki jim pravimo že, da so «izpustili vraga iz pekle». Slučaj g. St. Falež iz Orebove vasi (nesreča pri Bohovi) in tragični slučaj gospe baronice Rosmanit (nezgoda dne 25. 11. pri Slivnici) naj bo v svarilen vzgled vsem avtomobilistom, okrajnemu glavarstvu pa, da se ozira na glas iz ljudstva! — Naše bralno društvo je priredilo dne 3. decembra Miklavžev večer združeno z burko «Vse naše». Vsa prireditve je zelo lepo uspela ter želimo, da bralno društvo vsako leto napravi toliko veselja našim malčkom. — V petek, na praznik Device Marije pa bo videti pri nas «Mlinar in njegova hči». Povabljeni vsi, od blizu in od daleč!

Društveno gibanje in novice od Sv. Lovrenca na Dravskem polju. Da ne boste mislili, da smo Šentlovrenčani zaspali, Vam pošljemo par novic, da vidite, kako pri nas dela vse, kar leze in gre. Čeravno imamo slabostojnega župana in bivšega štajercijanca Jakeca za podžupana, ki mu je pa danes sladka beseda «Sokol» muzika po ušesih, tudi mi poštene ne spimo. Naš Orel krepko razvija svoje peruti: najprej smo poslali na ljubljanske tečaje, tehničnega in organizatoričnega, naše brate, da bomo imeli izvežbane vodnike za dušno in telesno izobrazbo. Naši fantje pridno obiskujejo telovadne in fantovske večere, pa tudi svojim rojakom preskrbimo večkrat kakšno pošteno zabavo z raznimi igrami. Svojemu pridnemu bratu Pulku, ki se je ponesrečil, smo preskrbeli lep nagrobni venec in krasen pogreb. Pa naša župnija ima tudi druge ptice, ki si bistrijo glave v gostilni pri Brencnu in svoje telesne sile pa pridno urijo z gorjačami in telečkami doma, pa tudi v sosodne župnije hodijo širiti to kulturo. Dne 8. oktobra so imeli Sokoli v Brenclovi gostilni svojo vinsko trgatve. To veselico so veselo zaključili ob 11. uri ponoči s pretepom. Dne 27. XI. so hodili na Sestrže na prežo, če bi jim kdo kaj dal, pa res so dobili toliko, da so morali iti z vozom po nekega svojega zbitega člana. Pa še to bi bil skoraj pozabil povedati, kdo je pri nas Sokola zvalil! Ali verjamete, g. urednik, da so dandanes ljudje v naši lepi domovini, ki radi slišijo na ime izobraženec, pa na željo takih, ki so že za klin višje zlezli, grejo zbirati in organizirati pijance in pretepače. Kakor danes v tem hlapčevstvu tekmuje napredno učiteljstvo, tako si je tudi v St. Lovrencu ta pušle nabral in vtaknil za klobuk učitelj Mravljec. Toda ta pušlec je bil tako smrdljiv in celi župniji nadležen, da ga je pustil in pobegnil. Bila je nevarnost, da ta novorojeni Sokolič umrje, pa je pritekel v zapuščeno gnezdo g. Kosi in jih učil žvižgati in muzicirati. Tudi g. poštar jih je vsposodbujal, toda vsi poštene St. Lovrenčani so vedno bolj odločno odklanjali to pijano, pretepaško in brezversko kulturo. Skoraj je bilo prepozno, pa je prihitel na pomoč stari študent Hiti, ki pa pri svojih knjigah in izpitih nič ne hiti, in ta sedaj organizira prosvetno kulturno oddeljenje sokolskega društva v Brenclovi gostilni in za Mojzerjevimi plankami. V sedmi šoli sedi g. Hiti, pa mu je slovenska slovnica še tako nepoznana, da še ni našel velike slovnike napake, ki jo ima šentlovrenčki Sokol v svoji štampilji. G. Hiti, le hiti organizirati, da ne bodo pozabili šentlovrenčki Sokoli piti in se pretepati. To je dandanes najlepša naloga za naprednega študenta.

Petrolejka se je razpočila in povzročila požar v Moškanjcih pri Ptuj. V nedeljo zvečer je upepelil požar v Moškanjcih pri Ptuj dvema posestnikoma vse poslopje, enemu pa škedenj. Požar je nastal radi razpoka petrolejke. Škoda je ogromna, pogorelci so bili le deloma zavarovani.

Kako je na Polensaku? Pri nas se še žal nahaja nekaj takoiimenovanih samostojnežev, kateri si v svoji slabostni pameti mnogo domišljajo in kot taki delajo nečast naši župniji. V njih lastnem interesu jih pozivljamo, da se spametujejo in dajo slovo stranki, katere jih je osmešila v javnosti in katere gnili stroj in nezmogljivost njenih kolovodij je že vsak trezno misleč človek spoznal in to stranko zapustil. Opozorjamo jih tudi, da naj blagovolijo drugo cerkveno zapoved boljše izpolnjevati, ako sploh vedo, kaj zapoveduje. Saj prostora je v naši prostrani cerkvi dovolj za vse naše farane, tudi za tiste, ki niso, oziroma, ki v svoji zaslepljenosti nočejo biti «klerikalci». Če pa že sploh nočejo poslušati besede božje, pa naj vsaj za seboj, ko gredo iz cerkve, glavna vrata zaprejo, da ne bodo s svojim krotom pred cerkvi motili v cerkvi zbranega vernega ljudstva in pridigarja. Vi pa, kato-liški možje, ne dajte se jim premočiti, bodite odločni in ostanite zvesti katoliškim načelom! — Pred kratkim pridem v tukajšnjo trgovino g. Dolenšek. Zahtevam od trgovke, ki je bila v trgovini, en četr litra petroleja, s katerim mi tudi gospa radevolje postreže. Vprašam, koliko da stane. Na moje veliko začudenje mi odgovori, da 7 K, ko sem pa vendar videl na steni visočem ceniku, da stane petrolej 1 liter 22 K. Bi torej moj četr litra moral stati samo 5.50 K. Gospa Dolenšek men-

da meni, da je Polensak kje v Macedoniji in da smo sami analfabeti, da ne znamo ne brati in ne računati. Bodi ji povedano, da se bomo njene trgovine skrbno ogibali. In ako se še kaj enakega večkrat prigodi, ji bomo že poskrbeli, da prejme za svoje grdo navijanje cen zaslužen plačilo! Radovedni smo, ali imajo trgovci cennike samo zato, da jim na steni visijo, ali bi se pa tudi po istih cenah, ki jih imajo nabite, morali ravnati. Odjemalce te napredne trgovine pa svarimo, da naj pazijo na cene, ki so nabite. Torej pozor!

Novice od Sv. Bolfenka v Slov. gor. G. urednik, sedaj sva s svojimi obširnimi članki čisto razvabila naše drage Bolfenčane; zdaj govorijo samo o «Slov. Gospodarju» in vsak dedek in vsaka mamica hoče vedeti, kaj piše in poroča iz Sv. Bolfenka. Kaj ne, to veselje jim rada pustiva? Samo eno želiva: da ga z novim letom tudi vsi naročijo, in kdor ga je imel do sedaj, naj mu ostane zvest; kdor ga pa še ni imel, naj postane njegov naročnik — berejo ga pa itak radi vsi. Posebno zadnje mesece je tako dobro in zanimivo, podučno in vendar poljudno pisan, da je pač tisočkrat škoda, ako kdo ta list raztrga in ne shrani. Nekateri ga lepo zlagajo, številko za številko, da imajo celotni letnik, ki ga potem hranijo pri hiši kot dragoceno knjigo. Da, to tudi zasluži naš ljubi «Slov. Gospodar»; že 56 let obiskuje naše hiše kot dober učenik in voditelj, kot zanimiv pripovedovalec, pa tudi kot neustrašen branitelj naših pravic. V teku dolgih 56 let: da je pridobil srca vseh in vsi mu želimo za novo leto, da ga naj veliki Bog živi in mu naj nakloni nebroj novih naročnikov! — Samo to nekaterim dela skrb, da je naročnina zvišana na 100 K. Kaj pa je danes 100 K? Toliko kakor pred vojsko 2 K, če računamo nizko, in 2 K je stal «Slov. Gospodar» že davno pred vojsko, ko ni bil tako velik, kakor je zdaj, tako da bi moral danes stati najmanj 200 K; stane pa samo 100 K. In kaj je 100 K? 6 kil pšenice, 7 kg rži, 6 kg fižola, pol drugo kilo svinjskega mesa, tri četr kg špeha, 12 jajc, 2 kg govedine, 15 kil jabolk, dragi, ali je to veliko? Toliko zmore pač vsak viničar, vsaka delavka. Le nesite pšenico na Ptuj, pa ne k Židu, ampak k zadrugi, ki vam plača pri vsaki kili še 1 K več, kakor Žid, in naročnina za «Slov. Gospodarja» bo pripravičena. In če je ne spraviš skupaj za celo leto, plačaj za pol leta, za drugo polovico pa daruj poletu zaslužek enega dneva in «Slov. Gospodar» bo tvoj za leto dni. — Kaj pa je novega od zadnjega tedna? V nedeljo smo dobili knjige Družbe sv. Mohorja. Oh, kako so nas razveselile, zlasti ko smo slišali, da jih prejme vsak štiri. S kakim ponosom smo šli po nje, med tem, ko so se drugi bridko kesali, da niso spomlad zrtvovali borih 25 K za udnino. Škoda jih bo menda spametovala, da bodo vsaj v novem letu gotovo pristopili. — Boli nas, da ne dobimo tako dolgo nobene nove učiteljice; že tri tedne čakamo na njo in ni je od nikoder. Prejšnja gospodična je odšla točno na novo mesto, za naslednico pa gospoda v Ptuj in Ljubljani ne skrbi. Kadar je treba iztirjati davek ali kazni, je gospoda takoj pripravljena; kadar pa je treba ljudstvu pomagati, je počasna kakor polž. In vendar so nam l. 1918 obljubljali nebesa na zemlji, pa od njih jih ne bo. — Pokopali smo zadnji teden dve materi, Marijo Čeh iz Sovjaka in Marijo Breznik iz Črmlje. Bog daj obema svoj nebeški mir. — Nekaj še imam na sreč, pa bi bila klobasa predolga, zato končam.

Pijančevanje in njega posledice. Iz Selišč pri Sv. Jurju ob Ščavnici nam poročajo: Pri nas sta se poročila pretekli teden Anton Krauthaker in Alojzija Gomzi. Zbrani gostje so se imeli prav dobro. Vsled čezmerne pijače in vinjenosti dveh razbijačev Jakoba Karba in Jožefa in Janeza Zmave je prišlo do silnega pretepa s cepmi in koli, pri katerem so bili vsi nevarno ranjeni. Morala je priti zdravniška pomoč. Vročeravne junake ima orožništvo v rokah. Mladina, spametuj se, odrasli ne dajate slabega vzgleda! Glejmo na to, da ne bomo na glasu kot narod pijancev in surovežev.

Zanimivosti iz Mozirja. Izobraževalno društvo ima v nedeljo, dne 10. t. m., popoldne po večernicah, v stari šoli občni zbor. Na sporedu sta med drugim dva govora o Slomšku in dr. Kreku, deklamacija in taboriranje. Pridite! Odbor. — Kmetška zveza bo imela svoj občni zbor v nedeljo, dne 17. decembra po prvem sv. opraviilu v gostilni Strmšek. Povabljen je govornik od drugod. Vsi pristaši so dolžni, udeležiti se občnega zbora, da se pomenimo o nadaljnjem delu. Na svidenje!

Za vse dobro vneti farani od Sv. Jošta na Kozjaku nam poročajo: Za vse dobro vneti farani so lani in letos ne po svoji krivdi zanemarjena cerkvena poslopja konkurenčnim potom deloma popravili. Dne 22. avg. je bila konkurenčna obravnava, ki je ugotovila in potrdila že izvršena dela v znesku 18.198 K, h kateremu znesku je vlada kot patron svojo tretjino že prispela. Tudi velik večina faranov je že prispevala. Izvršila so se najpotrebnejša in nujno neodložljiva dela, druga pridejo na vrsto prihodnje leto, ko bomo imeli birmo in dobili zvonove. Čast in hvala faranom, ki vključ draginji in slabi letini se toliko trudijo za svojo cerkev. Posebno priznanje zasluži konkurenčni odbor in njega načelnik Rudolf Jurko, p. d. Strega, ki je vsa dela vodil in nadziral. V odoboru so sledeči možje: Ciril Jablanšek p. d. Kline, Štefan Cirkovnik p. d. Florenač, Martin Sešel p. d. Maršnik in Peter Hrustelj p. d. Hrustelj. Imena teh mož jamčijo, da se bodo še ostala dela srečno dovršila. Vse, kar so šentjoščani že za svojo cerkev storili, kaže, da so vredni, stalno imeti dušnega pastirja, posebno ker je sooskrbovanje fare iz Dobrne vsled daljnjega in strmega prihoda zelo otežkočeno.

Novice iz Laškega. Ako zasleduje ljubljanske časnike, zapaziš, da so tam latvine na dnevnem redu. Ta nalezljiva bolezen pa se je zanesla tudi v Laško. Pred

meseci je bila okradena tvečka Rudolf Dergan, a v poči od 17. na 18. novembra je bilo vlomljeno v trgovino g. Franc. Časl, kjer je bilo odnešeno manufakturnega blaga v vrednosti do 70.000 K. Kot glavnega razpasačca te ljubljanske kuge dolži ljudstvo »Kmetijski list«, ker dozdaž se niti ni izšel niti eden izvod tega modrijana, da ne bi ščuval zoper duhovnike, vero in njene organizacije. Ponočnjaki se skrbno zasledujejo in se je že dognalo, da so ti predrzni vlomilci neke osebe, po poklicu tatovi. Ime, priimek in če imajo obrtni list, tega se še ne ve, a upa se, da se bo še to zvedelo. Dobili smo tudi enega novega trgovca, kakor se vidi, po pošten, že dobro konkurira drugim. Ta trgovec je po postavi slaba oseba, a naša dolžnost je, da skrbimo za to, da bo vsaj malo podoben ostalim, oziroma po prejšnjim, ki so tako lepo okroglega, zarudelega obraza, kakor nekateri angleški lordi.

Prošnja do radodarnih src za nabavo novih zvonov. Iz Studenice pri Poljčanah nam poročajo: V sredo, dne 13. decembra in tudi v nedeljo, dne 17. t. m., je pri podružnici Sv. Lucije romarski shod ob 10. uri v. opravilo in tudi sv. obhajilo, kdor ga želi. Vsako leto pride obilo romarjev prosit pomoči v očesnih bozahnih in jih je bilo že mnogo uslišanih. Tokrat imamo prisrčno prošnjo do romarjev: da bi blagohotno nekaj prispevali za nove tri zvonove, na katerih je še 9000 K dolga. Vnaprej: Bog plačaj! — Cerkveno predstojništvo.

Oče ubijalec. Dinar Korponaič iz Subotice je dne 2. t. m. priznal na oblasti, da je zastrupil svojega štiri mesce starega otroka iz ljubosumnosti na ženo. Med polzami je izpovedal, da sta se z ženo gorečo ljubila, lokler ni prišel otrok na svet. Kakor hitro pa je imela ena otroka, je prenesla vso ljubezen na edinca in postala napram možu povsem ravnodušna. Ta ženina ravnodušnost je vzbudila v njem toliko ljubosumnost napram otroku, da ga je sklenil zastrupiti, samo da si pribori nazaj poprejšnjo ljubezen žene. Dete je zastrupil, a kar je pričakoval od otrokove smrti — namreč povrat ljubezni žene, tega ni dobil. Od usmrtitve lastnega otroka mu ni ostalo drugega, kakor da se javi am sodišču.

Sneg v Dubrovniku v Dalmaciji. Te dni je zapadel po brdih krog Dubrovnika sneg. Pri padanju snežink je polastilo Dubrovčanov veliko začudenje, ker je še med njimi mnogo takih, ki snega nikdar niso videli. Tudi snega je postalo v mestu precej mrzlo, niti ena hiša v Dubrovniku nima peči za gretje sob, gostje so bili iznenadeni radi mraza, proti kateremu se niso mogli zavarovati.

Ne pušite v postelji! Čevljar Stelcer v Osijeku se je prošlo nedeljo precej vinjen vrnil iz gostilne na svoj dom. Vlegel se je v posteljo z gorečo cigareto v ustih. Postelja se je vnela od cigarete. Stelcerja so našli mrtlega s strašnimi opeklinami po celem telesu.

Ob priliki blagoslavljanja kipa pri g. Toplaku v Mostju se je nabrala v prid ubogim šolarjem svota 10 K. Vsem blagodušnim darovalcem se v imenu dece najpriskrneje zahvaljuje: Šolsko vodstvo pri Sv. Lovrencu v Slov. gor.

Gospodarstvo.

SVINJE.

Svinjsko vprašanje Puceljvih kmetijacev je še vedno v ospredju. Finančno-gospodarski odbor ministrov v časopisje se še vedno bavi s tem vprašanjem, dasi je lašičeva vlada in z njo tudi minister Pucelj že odstopila. Za nas Slovence je to vprašanje važno samo v obliki, v kolikor gre v korist našega kmeta, ki pa se v letnem ne križa s koristimi konzumentov.

Boj za svinje se vodi v glavnem za pitane in ne pitane svinje, namenjene za izvoz z večjo ali manjšo arino ali brez nje. Pri tem pa tisti, ki imajo (bolje: ki o imeli) usodo tega vprašanja v rokah, niti ne jemljejo esno v poštev koristi proizvajalcev-kmetov in kupev-konzumentov. Tisti, ki posredujejo promet s svinjami med kmetom in konzumentom, so si osvojili glavno bedito tudi v tem vprašanju. To so veleposestniki, kapitalisti, verižniki, trgovci s svinjami in sploh mešetarji. I sloji tudi največ in — lahko rečemo — edini dobro aslužijo pri svinjah. Zato tudi napenjajo vse svoje oči in ves svoj vpliv, ki ni majhen, v to, da preslepijo meta in konzumenta in da trgovini (ne proizvodnji) agotove take pogoje, ki bodo nosili njim največje doleke. Če se dovoli znižanje ali oprostitev carine na zalane svinje, bodo trgovci z živim blagom imeli bore ajhen dobiček. Zato pa bodo klavnice diktirale cene inj kmetom in konzumentom.

Ze za časa Kramarjevega izvozničarskega koruptega ministromanja se je vršil hud boj med delničarji abotiske in beograjske klavnice. Pri subotški klavni- so udeleženi Pribičević-Zerjavovi prijatelji, dočim pri beograjski klavnici zainteresirana »porodica« Pa- čevega sina. Klavnice pitanih svinj praviloma sploh e kupujejo, marveč povprašujejo rajše po mršavih injah, kakršne pase v velikih množinah srbski, slanski, sremski in vojvodinski kmet po hrastovih goz- ovih. Te svinje, ki se v vrednosti z našimi ne morejo eriti, kupujejo klavnice po sramotni ceni, ker nima met z njimi mnogo dela, kakor n. pr. pri nas. Ravno- ko nabavljajo klavnice tudi koruzo, zlasti sprijeno, v nizkih cenah. S to koruzo potem pitajo te svinje na eeben način, ki sicer razvije količino masti do naj- eže možnosti, zmanjšuje pa njeno notranjo vrednost.

Slovenci sploh nimamo svinj za klavnico. Naše polhranjene svinje po svinjakihi so za klavnice pre- nge, pitane svinje pa se porabijo doma ali k večjemu i domači trg. Zato pride pri nas v poštev edinole izvoz

svinj v živem stanju. Ta izvoz gre v korist slovenskim svinjskim trgovcem in posredovalcem (ne kmetu), ako se zniža ali odpravi carina na svinje, ki tehtajo več ko 70 kg ali manj kot 120 kg. Če se odpravi carina na vse svinje v živem stanju, kakor to zahteva Pucelj, sloven- ski trgovci ne bodo prišli na svoj račun, ker pravičduje stvelo mršavih svinj izpod 70 kg med srbijskimi in vojvodinskimi in slavonskimi kmeti, ki lahko konkuri- rajo s svojim blagom v ceni napram slovenskemu bla- gu. Kmetje v južnih krajih Jugoslavije pa so še bolj odvisni od svinjskih prekupčevalcev, kakor naši. Zato gre Puceljeva zahteva za svoboden izvoz svinj edinole v korist svinjskim baronom in kapitalistom in proti pravi min resničnim interesom kmetijstva in svinje- reje. Po Puceljevi zahtevi ne bo imel niti trgovec nobe- nega interesa rediti pitane svinje, za katere se zanima zlasti Italija. Italijani bodo kupovali rajše hrvaške in srbske mršave svinje in jih potem sami gojili za klanje.

S tem ne bo samo kmet prizadet, ampak tudi konzument, ker ne bo dovolj masti na trgu in bo ta postala mnogo dražja. Torej vsa ta Puceljeva politika stremi za tem, da podraži življenje delavstvu in uradništvu, na drugi strani pa oškoduje kmeta za njegov zaslužek, ki bo šel edinole v žep domačim mesarjem in samostoj- neškim mešetarjem. Tako bomo imeli pri nas na izmet niščen način izzvano nesorazmernost v cenah: svinje bodo poceni, mast pa draga.

Iz tega bi sledilo, da bi se pri nas izplačalo goje- nje debelih svinj. To pa vzpičo konkurence na jugu, kjer je v izobilju želoda in koruze, ne pride v poštev.

Ves ta boj pa je interesanten tudi z drugega vidika. Takozvani Pucelj-Zerjavov dvoboj ima čisto žeparsko ozadje in nima s koristimi kmeta in konzumenta prav ničesar opraviti. Med policajdemokratsko subotiško klavnico in beograjsko klavnico se je boj zaostрил tako, da gre za obstoj ene ali druge klavnice. Subotiška klavnica dela veliko konkurencu beograjski klavnici. Pašičev sin, ki je že v raznih nizkih aferah znan kot dober spletkar, je Pucelja popolnoma pridobil za svoje namene. Za denar se danes vse dobi; pa bi se ministra ne dobilo?! Z odpravo carine na žive svinje bo vojvo- dinskim in slavonskim svinjskim veletrgovcem omo- gočen izvoz svinj za boljšo ceno, kakor jo more plače- vati subotiška klavnica, dočim bo beograjska klavnica krila svoje potrebe v Srbiji, odkoder bo znala prepre- čiti večji izvoz. Zato ni čudno, če »Trgovinski glasnik« v Beogradu hvali ministra Pucelja, dočim mu naspro- tuje minister za socialno politiko dr. Žerjav. Dr. Žerjav brani dr. Kramarja in dr. Marinkoviča ter njihove pri- jatelje, ki so udeleženi pri podjetju subotiške klavnice.

Se lepša pa je ta. V Trstu obstoja klavnica, ki se bo v večji meri pečala z gojenjem debelih svinj, katere bo v Jugoslaviji kupovala kot mršave. Pri tej klavnici je baje tudi udeležen — minister Pucelj.

Kakor se vidi, je vse to le nesramna in hinavska žeparska politika, ki je le slabo prikrita z gospodarski- mi interesi, vendar pa marisikoga lahko premoti.

Naše stališče v tem oziru je za naše kmete to-le:

Naj se zniža ali odpravi carina za srednje svinje, dočim je v interesu proizvajalca in konzumenta, da se izvoz zaklanih svinj in svinjskih izdelkov sploh pre- pove. Če bodo svinjski trgovci, prekupčevalci, mesarji in klavnice imeli pri tem zgubo, na to se ljudska poli- tika ne more ozirati.

To stališče zastopate tudi interpelaciji naših kmet- skih in delavskih poslancev, proti katerim se v dema- goških publicah zaganja Pucelj »Kmet. list.«

Zato smo s tem člankom stvar pojasnili in doka- zali, da gre našim poslancem res za korist ljudstva, dočim zasleduje Pucelj povsem druge cilje.

Odškodnina za odvzete stvari ob mobilizaciji. — Vojni minister je na vprašanje poslanca Roškarja v za- devu odškodnine za lastnikom od vojne uprave ob pri- liki mobilizacije brezplačno odvzete stvari odgovoril, da hoče iste plačati po cenilni vrednosti takoj po od- obrenju proračuna za leto 1923-24. Vladinovec vedno primanjkuje denarja, predvsem za podeželne prebival- ce v Sloveniji. — Prizadetim svetujemo, da tezaevne prošnje za odškodnino pošljejo znova na komando voj- nega okruha, kateremu so oddali nevrnjene predmete.

Pečatenje žganjarskih kotlov. V Sloveniji, posebno v obmejnih občinah, imajo finančni organi nalog, vse žganjarske kotle zapečatiti ter s tem zabraniti uporabo teh kotlov v druge gospodarske svrhe. Z ozirom na ne- potrebnost in škodljivost te naredbe je poslanec Roškar vložil na finančno ministrstvo utemeljen upit, ozi- r, zahtevo, da se ta omejitev proste uporabe kotlov ukine, ker se zloraba teh, s pečatenjem kape zadostno o- nemoči. Na ta upit je finančno ministrstvo odgovorilo sledeče: Po točki 115 člen 116 trošarinskih pravilnika, kot obeno načelo, je predpisano pečatenje kotlov za kuhanje žaganja. Ali iz razloga, da se ti kotli zamo- rejo uporabljati tudi v druge svrhe, je določeno po točki 123 istega člena, da v takih izjemnih slučajih smejo pristojne finanjske direkcije dajati tozadevna dovoljenja. Treba je torej da vsak lastnik kotla za žganje, ako hoče istega uporabljati za kuhanje perila, krmil in v druge svrhe, vložiti pismeno prošnjo pri fin. direkciji svojega okoliša; te prošnje so proste koleka ali taksi. Pripomni se pa, da se tako dovoljenje daje le izjemoma, ali nikakor ne kot občni princip. Sedanji protiljudski režim še nam prečnanom morda da zape- čatiti tudi ročke za vodo. V Srbiji pa se bo še nadalje kuhalo žganje vseh vrst brez plačanja trošarine in brez kontrole. Taka je naša enakopravnost pod sedanjo de- mokratsko-samostojno vladol!

Gospodinjki tečaji po deželi. Oddelek za kmetijst- vo je priredil v letu 1920-21 in 1921-22 skupaj 29 gos- podinjskih tečajev po deželi s skupnim številom ude-

ležen 525. Leta 1920-21 se je vršilo 15 tečajev s 274 u- deleženkami in leta 1921-22 pa 14 tečajev s 251 udele- ženkami. Od teh odpade na Stajersko 22 tečajev s 397 gojenkami in na Kranjsko 7 tečajev s 128 dekleti. Ka- kor se vidi, se Stajerci bolj potegujejo za te tečaje, ka- kor Kranjci. Letošnjo jesen se je otvorilo šest takih te- čajev in sicer v Radovljici in v Leskovcu pri Krškem, v Gotovljah pri Zalcu, v Konjicah, v St. Janžu na Dr. p. in v Beltincih v Prekmurju. Prihodnji tečaji se pri- čno z mesecem januarjem. Ti tečaji trajajo po 10 ted- nov. Poprečno število deklet, ki obiskujejo te tečaje, znaša za en tečaj 18.

Za konjereje. Na podstavi zakonitih predpisov o li- cencovanju žrebcev se razglša, da morajo lastniki žreb- cev, ki nameravajo v prihodnji plemenitni dobi spuščati svoje žrebce za plemenitev tujih kobil, prigrasiti te žrebce najpozneje do 15. decembra 1922 pri onem okrajnem glavav- stvu (politični ekspozituri, mestnem magistratu) v čigar okolišu je žrebec postavljen. Pri zglastvi žrebca, ki se izvrši pismeno ali ustmeno, se mora obenem naznaniti: a) ime, priimek in bivališče žrebčevega lastnika, b) pasmo in rod, starost in barvo, kakor tudi kraj, v katerem stoji žrebec. Opozarja se, da se za žrebce toplokrvnih pasem pod štirimi leti in za mrzlokrvne žrebce pod tremi leti splošno ne daje dopustila za spuščanje. Svoječasno se bo razglasilo, kje in kdaj bo pregledovala komisija prigrasene žrebce in dajala dopustila (licenco).

Mariborsko sejmsko poročilo od 29. novembra 1922. Prignalo se je 4 konje, 5 bikov, 57 volov 196 krav in štiri teleta. Skupaj 266 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže 27 do 29 K, pol debeli voli 23 do 26 K, plemenski voli 18 do 22 K, biki za klanje 20 do 23 K, klavne krave debele 18 do 24 K, plemenske krave 18 do 24 K, plemenske krave 13 do 18 K, krave za klobasarje 9 do 12 K, molzne krave 13 do 19 K, breje krave 13 do 19 K, mlada živina 16 do 26 K, teleta 35—42 K.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso I. vrste 56 K, II. vrste 48 K, meso bikov, krav telic 40 K, Telečje meso I. vrste 60 K, II. vrste 48 K. Svinjsko meso sveže 80 do 90 kron.

Znižani železniški tarifi za prevoz krme. Pokra- jinska uprava za Slovenijo, oddelek za kmetijstvo v Ljubljani, naznanja, da veljajo uverjenja za prevoz ži- vinske krme po znižani tarifni ceni iz Hrvaške, Ži- vodine, Srema, Vzhodne Slavonije, Podunavja in Bos- ne za vse proge državne in južne železnice od dne 1. decembra t. l. dalje.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 280—288 naših kron, francoski frank 19.90—20.10 naših kron, za 100 avstrijskih kron je plačati 45 vinarjev, za 100 čehoslovaških kron 890, za 100 nemških mark 3.60—4.40 in za 100 laških lir 1410—1426 naših kron. V Ca- rihu znaša vrednost naše krone 1.80 centimov (1 cen- tim je 1 vinar). Od zadnjega poročila je vrednost naše krone poskočila za 1 točko.

Dopisi.

Sv. Jakob v Slov. gor. Nedavno so slavoloki na Vo- grinovem posestvu naznanjali, da se v tej hiši vrši ve- lika rodbinska slovesnost. Poročila se je hčerk Kristi- na z g. Jožefom Pezdiček. Nevesto, ki je bila dolga leta vrla cerkvena pevka, so spremljale tri družice k po- roki. Svatovanje je bilo, kakor je stara šega pri imo- vitih kmetih v Slov. goricah, zelo bogato. Novoporočen- cema, ki sta vrla katoliško narodna Slovenca, želimo v novem stanu obilne neskaljene sreče in božjega blago- slova.

Sv. Ana na Krembergu. Tukajšnji nadučitelj Les- nika si menda domišlja, da je on edini in neomejeni gospodar pri Sv. Ani. Vestna ureditev, tičoča se tukaj- šnjega šolstva pa mu je gotovo zelo malo pri srcu, ker sicer bi se tukajšnje šolske razmere predručile. To naj bo danes javno povedano, na kompetentnem mestu pa — na uho to novico — nekdo je še mlad pa bo sviral resnico.

Ptuj. Na zastrtem nebu tuzemskega, vihnega živ- ljenja Marijinih otrok se prikaže tu in tam zgodnja danica ljubega miru, naposled pa še ga obseva soln- ni žar poštenega veselja. To uvidevamo tudi me hčer- ke Marijine pri minoritih, ki smo se po krizi svetovne vojne, kakor usahla cvetka po nevihti dvignile in vno- vič zbrale pod vihrajočo zastavo Marijino. Dejstvo, da nam je res mar za blagodejno razvedrilo in pošteno za- bavo pa hočemo pokazati s tem, da uprizorimo v ne- deljo dne 10. decembra po večernicah v dvorani Narod- nega doma krasno igr »Zmaga najsv. zakramenta«, drama z živo silko v 6. dejanjih. Nastopi tudi ptujski pevski zbor, zatorej iskreno vabimo vsa, ki si iščete utehe in prijetne zabave, da se sigurno udeležite v mnogobrojnem številu predstave dekliške kongregacije Marijine družbe minoritskega samostana.

Pišce. Dne 26. novembra je bil dan veselja za na- ša društva, ker je ta dan stopila pred poročni oltar njih vrla sotrudnica Rožman Marija z ravno tako vzglednim mladeničem Jožefom Kostev. Marijina družba, Izobra- ževalno društvo z Dekliško zvezo, za katero je bila po- sebno vneta in KZ jo štejejo med svoje častne člane. Ob svoji poroki je darovala 100 K Marijini družbi in 100 K Izobraževalnemu društvu. V zahvalo prosimo novoporočencema obilnega blagoslova in sreče od Boga.

Brežice ob Savi. Tukajšnje katoliško slov. izobra- ževalno društvo ima v nedeljo, dne 17. decembra ob pol 3. uri popoldne v župnišču svoj 15. redni občni zbor. Obenem se vrši zanimivo predavanje s skioptič-nimi slikami o orlovskem taboru v Brnu. Vse člane in članice, pa tudi druge prijatelje našega društva vabimo, da se v prav obilnem številu udeležijo občnega zbora in predavanja. Vstop vsakomur prost.

(Nadaljevanje dopisov na 7. strani).